

Materiale til brug før og efter jeres besøg på Frihedsmuseet

Til modstand?
(Ungdomsuddannelserne)

Frihedsmuseet

Introduktion (til læreren)

Inden I besøger Frihedsmuseet for at deltage i forløbet *Til modstand?*, giver dette materiale jer mulighed for at forberede besøget samt mulighed for efterfølgende at arbejde videre med emnet.

Opgaver til forberedelse før besøget på Frihedsmuseet

Det er en fordel, hvis eleverne inden besøget på Frihedsmuseet har kendskab til hovedlinjerne i besættelsen af Danmark, den danske modstand og den tyske bekæmpelse af den. Som forberedelse kan eleverne se udvalgte klip fra DR's program *Historien om Danmark*, og læse et udvalg af webartikler om besættelsen.

Formålet med klippene og artiklerne er at give eleverne et overblik over besættelsen, kendskab til den danske modstandskamp og tysk bekæmpelse af den danske modstandsbevægelse.

Der er udarbejdet arbejdsspørgsmål til filmklippene og artiklerne, som eleverne kan løse enkeltvis eller i grupper.

Historien om Danmark

Fra Historien om Danmark kan eleverne se klip fra afsnit 9, *Det svære demokrati* og afsnit 10, *Velfærd og kold krig*.

Begge afsnit kan ses via [DR's hjemmeside](#)
Det kræver at man har login til DR.

Fra afsnittet *Det svære demokrati* kan eleverne se klippene; *Tyskland besætter Danmark og Samarbejds-*
politikken ophører.

Start afsnittet ved tidsangivelse 46.06 og se til 57.36.
Klippet varer 11 minutter.

Fra afsnittet *Velfærd og kold krig*, kan eleverne se klippene; *Rationering, Tyskland indleder klapjagt på danske jøder, Sabotage mod besættelsesmagten, Folkestrejken og Danmarks befrielse*.

Start afsnittet ved tidsangivelse 08.08 og se til 17.23.
Klippet varer 9 minutter.

Webbaseret artikler om besættelsen

Eleverne kan læse webartiklerne

[De store modstandsorganisationer - et lynkursus,](#)

[Sabotage 1940-45,](#)

[Illegale blade, 1940-45,](#)

og [Peter-gruppen-tysk terror i Danmark 1944-45.](#)

Frihedsmuseet

Undervisningen på Frihedsmuseet

I forløbet arbejder eleverne med dilemmaer centreret omkring de historiske personer, de møder i udstillingen. Vi starter med en introduktion til besættelsen, og derefter fokuserer vi på nogle af personerne og temaerne i udstillingen. Med udgangspunkt i det arbejder eleverne i grupper med forskellige dilemmaer centreret omkring modstand, samarbejde og konsekvenserne deraf.

Afslutningsvis fremlægger og diskuterer eleverne dilemmaerne, og der perspektiveres til nutidens debat af besættelsen.

Vi anbefaler at klassen er inddelt i 5 grupper hjemmefra, så I selv kan tage højde for classesammensætning og gruppedynamik. Hvis klassen ikke er inddelt, gør vores underviser det.

Forløbet understøtter faglige mål som;

- Reflektere over samspillet mellem fortid, nutid og fremtid samt over mennesket som historieskabt og historieskabende.
- Formulere historiske problemstillinger og relatere disse til elevernes egen tid.
- Analysere, fortolke og perspektivere fiktive og ikke fiktive tekster i forskellige typer af medier.

Opgaver til efter besøget på Frihedsmuseet

Som efteropgave kan eleverne selv arbejde videre med besættelsen og udarbejde et oplæg, en Power Point eller en Pretzi om et af de udvalgte emner. Emnerne er stikkerlikvideringer, industrisabotage, våbennekastning og illegal presse. Formålet er at træne deres selvstændige arbejde med historisk materiale og fremlæggelse af dette.

Til det kan de bruge [Frihedsmuseets hjemmeside](#), hvor der er link til vores Samlinger som indeholde fotografier og genstande fra besættelsen, samt Historisk Atlas, som giver mulighed for at slå op på gadeplan, hvorder blev begået industrisabotage og nedkastet våben til modstandsbevægelsen. Eller man kan slå op i vores databaser over modstandsfolk, sømænd i allieret tjeneste, internerede i Frøslevlejren samt interviews med tidligere modstandsfolk.

Interviewene med modstandsfolkene er optaget af Frihedsmuseet i 1991. Deltagerne er Peter Gylling Mortensen om industrisabotage, Karl Christensen om industrisabotage, Gerhard Krogh om illegale blade, Kaj Christensen om jernbanesabotage og våbenmodtagelse, Jens Paul Jensen om våbenmodtagelse og en anonymiseret modstandsmand om likvidering.

Der findes links til ovenstående hjemmesider og interview under afsnittet Opgave til efter besøget på Frihedsmuseet - Elevopgave: Arbejd selv videre med besættelsen.

Opgaver til forberedelse før besøget på Frihedsmuseet

Eleveopgave 1:

Introduktion til Danmarks besættelse

Se klip fra *Historien om Danmark* og besvar arbejdsspørgsmålene.

I skal logge ind på DR, for at se klippene.

Link til klippene fra *Historien om Danmark* afsnit 9, [Det svære demokrati](#). Start afsnittet ved tidsangivelse 46.06 og se til 57.36. Klippet varer 11 minutter.

Link til klippene fra *Historien om Danmark* afsnit 10, [Velfærd og kold krig](#). Start afsnittet ved tidsangivelse 08.08-17.23. Klippet varer 9 minutter.

Arbejdsspørgsmål til *Historien om Danmark*

1. Hvad er det for et tilbud, som Tyskland giver den danske regering om morgenen den 9. april 1940?
2. Diskuter hvorfor 1943 betragtes som et afgørende vendepunkt i dansk besættelse?
3. Diskuter hvorfor de danske jøders status ændrede sig efter august 1943?
4. Hvordan svarede den tyske besættelsesmagt igen mod den danske sabotage i sommeren 1944?
5. Hvem vandt Folkestrejken og hvilken betydning fik det?
6. Diskuter hvorfor de etablerede politikere frygtede modstandsbevægelsens indflydelse i krigens sidste år og efter befrielsen?

Elevopgave 2:

Den danske modstandsbevægelse og tysk modterror

Læs webartiklerne *De store modstandsorganisationerne*
- *et lynkursus*, *Sabotage*, *Illegale blade* og *Peter-gruppen*
- *tysk terror i Danmark 1944-45* og besvar spørgsmålene.

Link til artiklerne

[De store modstandsorganisationer - et lynkursus](#)

[Sabotage 1940-45](#)

[Illegale blade, 1940-45](#)

[Peter-gruppen-tysk terror i Danmark 1944-45](#)

Arbejdsspørgsmål til artiklerne

De store modstandsorganisationer - et lynkursus

1. Hvilke 5 store modstandsorganisationer nævnes i artiklen?
2. Nævn 3 typer af modstand mod besættelsesmagten, som de fem store modstandsorganisationer var kendt for?

Sabotage, 1940-1945

1. Hvordan defineres sabotage i artiklen?
2. Hvad ønskede man at opnå med sabotagen?

Illegale blade

1. Hvorfor var der behov for illegale blade under besættelsen?
2. Hvilken slags artikler kunne man læse i de illegale blade før og efter 1943?
3. Hvorfor var der forskel på indholdet i de illegale blade før og efter 1943?

Peter-gruppen - tysk terror i Danmark 1944-45

1. Hvad er Schalburgtage, og hvad er formålet med det?
2. Hvem var Petergruppen?
3. Diskuter hvorfor man havde behov for personer med lokal kendskab i grupper som Petergruppen.

Opgave til efter besøget på Frihedsmuseet

Eleveopgave:

Arbejd selv videre med besættelsen

Udarbejd en Power Point, en Prezi eller et lignende produkt om et af følgende emner.

- Industrisabotage
- Illegal blade
- Jernbanesabotage
- Våbenmodtagelser
- Stikkerlikvideringer

Til research kan bruges

[Frihedsmuseets hjemmeside](#) hvor I finder viden om besættelsen, fotografier og genstande fra besættelsen, oversigt over sabotageaktioner, våbenedkastning til modstandsbevægelsen, modstandsfolk i Danmark, danske sømænd i allieret tjeneste og interneret i Frøslevlejren.

Interview med tidligere modstandsfolk

- Illegale blade - [interview med Gerhard Krogh](#)
- Industrisabotage mod Nordbjerg & Wedell
- [interview med Karl Christensen](#)
- Industrisabotage mod B & W
- [interview med Peter Gylling Mortensen](#)
- Jernbanesabotage ved Karup
- [interview med Kaj Christensen](#)
- Våbenmodtagelse ved Viborg
- [interview med Kaj Christensen](#)
- En faldskærmsagent fortæller om en våbenmodtagelse der gik galt - [interview med Jens Paul Jensen](#)
- Stikkerlikvidering
- [interview med anonym modstandsmand](#)